

MINISTERSTWO ZDROWIA

KORUPCJA NIE WYJDZIE NAM NA ZDROWIE...

PORADNIK DLA PACJENTA

Warszawa, 2006

KORUPCJA NIE WYJDZIE NAM NA ZDROWIE...

Drodzy Państwo,

Problem korupcji w ochronie zdrowia jest zjawiskiem dotkliwie odczuwanym zarówno przez pacjentów publicznej służby zdrowia, jak i ich rodziny. Korupcja w ochronie zdrowia to problem, nad którym nie można przejść obojętnie, to patologia, którą należy napiętnować i zwalczać.

Na wstępie należy jednak podkreślić, iż adresatami Poradnika, opracowanego w Ministerstwie Zdrowia, są przede wszystkim pacjenci, którym ma on pomóc w radzeniu sobie z problemem korupcji, a co za tym idzie zakres tematyczny Poradnika został ograniczony do przedstawienia jednego z obszarów, w których może występować zjawisko korupcji w ochronie zdrowia.

Przedstawiony Poradnik ma za zadanie przybliżyć Państwu, czym jest korupcja w ochronie zdrowia oraz w jakie środki ochrony prawo wyposaża pacjenta przy zetknięciu z sytuacjami noszącymi znamiona korupcji. Poprzez wskazanie przykładowych sytuacji opisujących zjawisko korupcji, Poradnik określa, co należy zrobić i do kogo się udać, aby móc skutecznie walczyć z korupcją.

Celem Poradnika jest również uświadomienie, iż korupcja jest przestępstwem ściganym z urzędu, za które grozi odpowiedzialność karna. Z korupcją można i trzeba walczyć, zaś w walce z sytuacjami noszącymi znamiona korupcji pacjent nie jest sam, wiele jednak zależy właśnie od niego samego i od tego, czy nie będzie obojętny i przełamie złą milczenie.

W prowadzonym przez pacjenta postępowaniu pomogą mu przede wszystkim, wymienione w Poradniku, instytucje publiczne, jak również organizacje pozarządowe.

Warszawa, listopad 2006 r.

CZYM JEST KORUPCJA?

Chyba nie ma w naszym kraju osoby, która nie spotkałaby się ze zjawiskiem korupcji pośrednio bądź bezpośrednio, lub co najmniej nie słyszała o jej przypadkach od innych osób, czy też z doniesień medialnych. Niestety, sferę ochrony zdrowia wskazuje się „tradycyjnie” jako jedną z najbardziej zagrożonych i przeżartych tym zjawiskiem. Czas z tym wreszcie skończyć i zacząć działać!

Punktem wyjścia do walki z korupcją w ochronie zdrowia musi być jednak upowszechnienie wśród społeczeństwa świadomości, czym tak naprawdę jest i na czym polega korupcja. Konieczne jest wskazanie jej ogromnych kosztów społecznych, gdyż proceder ten dotyka najsłabszych (ludzi chorych, dzieci, osób starszych), a „towarem korupcyjnym” są wartości bezcenne - zdrowie i życie człowieka.

Warto też sobie wreszcie uświadomić, że korupcja w ochronie zdrowia pociąga za sobą także bardzo znaczące straty finansowe. W pierwszej kolejności musimy sobie odpowiedzieć na pytanie, czy chcemy płacić za coś, za co już tak naprawdę zapłaciliśmy, płacąc składki na ubezpieczenie zdrowotne, jak również, czy chcemy, jako społeczeństwo, finansować nienależne świadczenia, zasiłki i renty uzyskane za pomocą „łapówki”.

Kluczowa jest tu świadomość pacjentów w zakresie praw do świadczeń opieki zdrowotnej, osobisty poziom przyzwolenia na korupcję i wreszcie „nawyk” reagowania na wszelkie jej przejawy.

Nie można bowiem oczekiwać jakiegoś przełomu w zakresie skutecznych i efektywnych działań w walce z korupcją ze strony organów wymiaru sprawiedliwości, czy też organów administracji rządowej, jeżeli nie zmienimy naszych zachowań jako pacjentów. Wszelkie działania systemowe, reformy, zaostrzenie kar itp. przyniosą jednakże mizerne efekty, jeżeli nie zmienimy naszego podejścia i stopnia osobistego przyzwolenia na korupcję.

Przy tym, jako sprzymierzeńców w walce z korupcją w ochronie zdrowia powinniśmy traktować osoby wykonujące zawody medyczne, w których interesie powinna leżeć budowa przejrzystych relacji z pacjentami i eliminowanie „czarnych owiec” z własnego środowiska.

Walka z „łapówkarstwem” w ochronie zdrowia powinna być jednym z elementów budowania i upowszechnienia w naszym kraju „kultury antykorupcyjnej”.

W życiu codziennym **korupcja** to oferowanie korzyści majątkowych w zamian za „załatwienie” określonej sprawy, jak również wykorzystanie stanowiska służbowego do uzyskania prywatnych korzyści majątkowych, natomiast **oszustwo** to celowe wprowadzenie innej osoby w błąd (lub niewyprowadzenie jej z błędu) i następnie wykorzystanie tego do osiągnięcia korzyści majątkowej.

KORUPCJA TO PRZESTĘPSTWO

Przestępstwa określane potocznie jako korupcja w prawie karnym określa się mianem **łapownictwa**. W przepisach Kodeksu karnego¹ wyróżniono dwa rodzaje tych przestępstw, a mianowicie łapownictwo bierne i czynne.

Łapownictwo bierne (zwane także sprzedajnością) - zostało określone w art. 228 Kodeksu karnego, który stanowi, iż popełnia je każdy, kto w związku z pełnieniem funkcji publicznej przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę.

Łapownictwo czynne (zwane także przekupstwem) - zostało określone w art. 229 Kodeksu karnego, który stanowi, iż przestępstwo popełnia każdy, kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w związku z pełnieniem tej funkcji.

Pamiętaj, że osoby wykonujące zawód medyczny i udzielające w publicznych zakładach opieki zdrowotnej świadczenia finansowane ze środków publicznych należy traktować jako **osoby pełniące funkcje publiczne**.

Sankcje grożące za popełnienie ww. przestępstw, zarówno w wypadku łapownictwa biernego, jak i czynnego, są uzależnione od rodzaju popełnionego przestępstwa i mogą być różne (grzywna, kara ograniczenia wolności, a nawet pozbawienie wolności do lat 12).

¹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późno zm.).

GDZIE MOŻESZ SPOTKAĆ SIĘ Z KORUPCJĄ

W ochronie zdrowia zjawisko korupcji może pojawić się potencjalnie w wielu obszarach, w tym może mieć miejsce w kontaktach pacjentów (lub członków ich rodzin) z pracownikami ochrony zdrowia - lekarzami, pielęgniarkami i położnymi, diagnostami laboratoryjnymi, i innymi osobami pracującymi w zakładach opieki zdrowotnej.

Bardzo często pacjenci tkwią w błędnym przekonaniu, że zobowiązani są do ponoszenia dodatkowych, niczym nieuzasadnionych kosztów za korzystanie z publicznej służby zdrowia - możemy tu wskazać m.in. na wręczanie tzw. kopert dla lekarzy, czy wykupywanie tzw. cegiełek na rzecz szpitali, przychodni, czy też uzależnianie udzielenia świadczeń opieki zdrowotnej od przekazania przez pacjenta darowizny na rzecz fundacji lub stowarzyszenia.

Często pacjent spotyka się z przypadkami korupcji już w momencie pierwszej wizyty u lekarza, czy też przed przyjęciem do szpitala, a następnie także w procesie leczenia na oddziale szpitalnym.

Może ono przybierać formę bulwersującego zjawiska ustalania wysokości „nieformalnych” stawek i cenników, przekazywanych sobie „pocztą pantoflową”, dotyczących tego ile trzeba zapłacić za otrzymanie danego świadczenia opieki zdrowotnej (np. za przeprowadzenie zabiegu lub operacji) czy też przyspieszenie terminu jego udzielania.

Szczególnie trudne do wyeliminowania jest zjawisko, kiedy pod pozorem wyrazów wdzięczności dochodzi do wręczania przez pacjentów wartościowych prezentów (np. ekskluzywnych alkoholi), czy też wręczania przeróżnych świadczeń w naturze. Niech nie zmylą nas jednak pozory. To nic innego jak jedna z form korupcji i nie należy jej traktować jako „zwyczajowo” przyjętej formy wyrażenia podziękowania lub grzeczności.

Wśród pacjentów i członków ich rodzin powszechne jest przekonanie, że lekarzowi lub pielęgniarce „należy coś dać”. Wręczenie korzyści majątkowej ma zagwarantować lepszą jakość i profesjonalizm udzielanego świadczenia opieki zdrowotnej, dołożenie troski i staranności - mówiąc wprost - ma zapewnić przychylność i lepsze traktowanie ze strony pracowników ochrony zdrowia.

PRZYKŁADY POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA ŁAPOWNICTWA

Podkreślić należy, że korupcja w ochronie zdrowia może przybierać przeróżne formy i występować w wielu różnych sytuacjach.

Oto kilka przykładów sytuacji (o których szeroko donosiły media), w jakich pacjenci stykają się z korupcją w ochronie zdrowia.

- Lekarz żąda od pacjenta opłaty (lub innych nienależnych korzyści majątkowych) za udzielenie świadczenia opieki zdrowotnej, skierowanie na badania diagnostyczne lub wysokospecjalistyczne itp.
- Pacjent wręcza nienależne korzyści majątkowe (np. pieniądze) ordynatorowi oddziału szpitalnego za obietnicę wykonania operacji lub zabiegu przez konkretnego lekarza specjalistę (np. znanego profesora medycyny).
- Lekarz wykazuje w dokumentacji medycznej dane niezgodne ze stanem zdrowia pacjenta w celu otrzymania (wyłudzenia) przez tego pacjenta renty od ZUS-u (lub KRUS-u), za co lekarz uzyskuje nienależne korzyści majątkowe od pacjenta.
- Pacjent (lub członkowie jego rodziny) wręcza pielęgniарce lub położnej nienależne korzyści majątkowe (łapówkę, prezenty) za bardziej „troskliwą i staranną” opiekę.
- Lekarz wykazuje w dokumentacji medycznej dane niezgodne ze stanem zdrowia pacjenta, które umożliwiają pacjentowi uzyskanie np. przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności, za co uzyskuje za to nienależne korzyści majątkowe (np. pieniądze).
- Pacjent wręcza lekarzowi łapówkę za obietnicę przyspieszenia terminu udzielenia specjalistycznego świadczenia opieki zdrowotnej, które nie było uzasadnione względami medycznymi.
- Lekarz za łapówkę (lub inne korzyści majątkowe) wydaje zwolnienie lekarskie (powszechne L-4), w którym - niezgodnie ze stanem zdrowia pacjenta - potwierdza niemożność świadczenia pracy, co skutkuje bezpodstawnym wypłacaniem pacjentowi wynagrodzenia przez pracodawcę lub zasiłku chorobowego (wyłudzenie nienależnego świadczenia z ubezpieczeń społecznych przez pacjenta).

- Lekarz za łapówkę (lub inne korzyści majątkowe) wydaje zaświadczenie - niezgodnie ze stanem zdrowia pacjenta - w celu uniknięcia służby wojskowej przez poborowego.
- Lekarz za łapówkę (lub inne korzyści majątkowe) wypisuje recepty na leki (w tym na leki refundowane ze środków publicznych) dla „nieprawdziwych” osób, często fałszując przy tym dokumentację medyczną innych pacjentów.

Punktem wyjścia w walce z korupcją w ochronie zdrowia jest zmiana mentalności pacjentów i członków ich rodzin we wzajemnych relacji pomiędzy nimi a personelem medycznym.

POZNAJ SWOJE PRAWA

Pamiętaj, że jedną z najczęstszych przyczyn korupcji jest nieświadomość i brak wiedzy pacjentów lub ich bliskich o posiadanych prawach i obowiązkach, które spoczywają na lekarzach, pielęgniarzach, położnych itp. A zatem, podstawowym narzędziem w walce z korupcją i swoistym „antidotum na korupcję” powinna być świadomość pacjentów, jakie prawa i jaki zakres świadczeń opieki zdrowotnej im przysługuje.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje każdemu prawo do ochrony zdrowia. Zgodnie z Konstytucją RP, „Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Warunki i zakres udzielania świadczeń określa ustawa.”²

Warto pamiętać, że szczegółowe warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zasady i tryb finansowania świadczeń oraz zadania władz publicznych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń zostały unormowane w przepisach **ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych³**, w szczególności w załączniku do ww. ustawy został wskazany wykaz **świadczeń opieki zdrowotnej, które nie są finansowane ze środków publicznych**, bez względu na zakres ich zastosowania.

² Zgodnie z art. 68 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135, z późn. zm.).

Każdy powinien także pamiętać, że przepisy prawa, m.in. ustawa o zakładach opieki zdrowotnej⁴, gwarantują obligatoryjne poszanowanie i ochronę praw pacjenta.

Pacjent ma prawo do żądania od lekarza rzetelnej informacji o swoim stanie zdrowia, przebiegu leczenia, stosowanych w jego trakcie produktach leczniczych lub wyrobach medycznych. Pacjenci i ich bliscy mają prawo do żądania udostępnienia im dokumentacji medycznej.

Ponadto pamiętać należy, że organizację i porządek udzielania świadczeń zdrowotnych w danym zakładzie opieki zdrowotnej powinien określać regulamin porządkowy zakładu - każdy ma prawo żądać zapoznania się z nim.

Dodatkowo, pacjent uprawniony jest do świadczeń zdrowotnych odpowiadających wymaganiom wiedzy medycznej, a w sytuacji ograniczonych możliwości udzielenia odpowiednich świadczeń - do korzystania z rzetelnej, opartej na kryteriach medycznych procedury ustalającej kolejność dostępu do tych świadczeń (tzw. kolejki).

W przypadku wątpliwości w tym zakresie należy skontaktować się z Rzecznikiem Praw Pacjenta działającym w Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia oraz w każdym Oddziale Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia.

W przypadku pacjentów szpitali psychiatrycznych, pomocy można szukać dodatkowo u Rzeczników Praw Pacjenta Szpitali Psychiatrycznych⁵.

Zawsze pytaj o podstawę prawną, jeżeli ktoś z personelu medycznego próbuje żądać od Ciebie uiszczenia opłaty przed lub po udzieleniu świadczenia opieki zdrowotnej (np. za wizytę u lekarza, zabieg, badanie diagnostyczne itp.).

Pamiętaj również, iż zgodnie z art. 68 Kodeksu Etyki Lekarskiej - jeżeli z zatrudnienia lekarza wynika, że winien spełniać swe obowiązki wobec powierzonych jego opiece chorych bez świadczeń finansowych z ich strony, to nie może żądać od tych chorych wynagrodzenia w jakiegokolwiek formie ani też uzależniać leczenia od uzyskania materialnej korzyści.

⁴ Ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408, z późno zm.).

⁵ Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535, z późno zm.).

JAK POWINIEN ZACHOWAĆ SIĘ PACJENT

- **NIE DAWAJ!**
- **NIE PROPONUJ!**
- **REAGUJ!**

Gdy ktoś żąda Ciebie od zachowania korupcyjnego

Należy pamiętać, że znakomita większość pracowników ochrony zdrowia to wspaniali, troskliwi, doskonale wykształceni fachowcy, którzy z najwyższą starannością i najlepszą wiedzą udzielają nam świadczeń opieki zdrowotnej i mamy do nich pełne zaufanie.

Jeśli jednak zdarzy się sytuacja, w której ktoś sugeruje (lub wręcz żąda od Ciebie) wniesienia opłaty lub innych korzyści majątkowych za udzielenie świadczenia opieki zdrowotnej finansowanego ze środków publicznych (w ramach ubezpieczenia zdrowotnego lub finansowanych z budżetu państwa), to nie przyjmuj tej propozycji.

W przypadku, gdy spotkasz się nawet z najbardziej niewinną sugestią lub „propozycją nie do odrzucenia” ze strony personelu zakładów opieki zdrowotnej, niezwłocznie zawiadom prokuraturę lub Policję. Pamiętaj, gdy ktoś żąda od Ciebie nienależnej korzyści, to już w tym momencie popełnia przestępstwo. Każdy przypadek propozycji, żądania lub wymuszania dodatkowej, niczym nieuzasadnionej opłaty zgłaszaj organom ścigania⁶. Na pewno pomoże to zwalczyć narastające zjawisko korupcji i w przyszłości uchroni przed nim Ciebie oraz innych pacjentów.

Już sama propozycja korupcyjna jest przestępstwem

Nigdy nie proponuj, nie wręczaj i nie obiecuj żadnych korzyści majątkowych lub osobistych personelowi medycznemu w zamian za udzielenie świadczenia opieki zdrowotnej, która należy ci się nieodpłatnie.

Pamiętaj, że już takie zachowanie jest przestępstwem i poniesiesz za nie odpowiedzialność. Dla takiego postępowania nie stanowi usprawiedliwienia fakt, iż działałeś pod wpływem

⁶ Zgodnie z art. 304 § 1 Kodeksu karnego - każdy dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. Łapownictwo jest przestępstwem ściganym z urzędu.

przymusu lub błędu, dla ratowania życia lub zdrowia swojego lub innych osób.

Proponując wręczenie łąpówki, musisz liczyć się z tym, że Twoje działanie może zostać zgłoszone przez osobę, którą próbowałeś skorumpować (np. lekarza, pielęgniarkę lub położną). Wtedy to Ty będziesz sprawcą przestępstwa i poniesiesz karę. Pamiętaj, że osoby te również mają obowiązek zgłoszenia wszelkich przypadków skierowania do niech propozycji korupcyjnych przez pacjentów lub inne osoby.

Gdy już wręczyłeś korzyść majątkową...

Nawet w przypadku, gdy doszło do sytuacji, w której wręczyłeś korzyść majątkową lub osobistą albo jedynie złożyłeś obietnicę takich korzyści - **nie jest za późno na działanie.**

Pamiętaj, że nawet w sytuacji, gdy pacjent lub członek jego rodziny - zmuszeni stanem zdrowia lub innymi okolicznościami osobistymi - wręczyli korzyść majątkową, nie poniosą odpowiedzialności, jeżeli zawiadomią o tym fakcie prokuraturę lub Policję i ujawnią wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organy te dowiedzą się o jego popełnieniu⁷.

W momencie, gdy prokuratura lub Policja uzyska informację z innego źródła o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, w którym brałeś udział, będzie już za późno i obie strony (wręczający - pacjent lub członek jego rodziny oraz przyjmujący - np. lekarz) zostaną ukarane. Liczy się więc czas - im szybciej zostanie zgłoszone popełnienie przestępstwa, tym lepiej.

Dowiedziałeś się o zachowaniu korupcyjnym popełnionym przez inne osoby

Po otrzymaniu informacji o jakimkolwiek zachowaniu korupcyjnym popełnionym przez inne osoby nie powinieneś lekceważyć takiej informacji i zareagować. Jednakże przed zawiadomieniem prokuratury lub Policji o podejrzeniu popełniania przestępstwa spróbuj upewnić się, że informacja, którą otrzymałeś, jest wiarygodna i nie jest tylko zwykłą plotką lub pomówieniem.

Następnie podejmij kroki prawne, czyli zgłoś podejrzenie popełnienia przestępstwa organom ścigania - prokuraturze lub Policji. Niestety, tego rodzaju przestępstwa są szczególnie trudne do wykrycia i udowodnienia, dlatego też powinieneś ograniczyć własne działania do zawiadomienia organów ścigania, które dysponują odpowiednimi uprawnieniami umożliwiającymi zebranie materiału dowodowego popełnienia przestępstwa.

⁷ Zgodnie z art. 229 § 6 Kodeksu karnego.

GDZIE ZGŁOSIĆ PRZYPADEK ZAISTNIENIA KORUPCJI?

Prokuratura i Policja

Prokuratura oraz Policja to organy państwowe właściwe do prowadzenia postępowań karnych, także tych związanych z przypadkami korupcji.

Zgłoszenia można dokonać w każdej prokuraturze lub najbliższej komendzie Policji. Wojewódzkie Komendy Policji w całym kraju mają wyodrębnione specjalne komórki organizacyjne zajmujące się walką z korupcją. Uruchomione zostały także specjalne adresy e-mailowe, aby rozszerzyć dotychczasowe formy zgłaszania.

Zgłoszenie może być dokonane osobiście w siedzibach ww. organów ścigania lub w formie pisemnej - należy pamiętać, aby nie był to anonim, który może zostać pozostawiony bez rozpatrzenia.

Samorządy zawodów medycznych

W zwalczaniu korupcji pomocne będzie także samo środowisko medyczne.

Należy pamiętać, że zdecydowana większość pracowników ochrony zdrowia wykonuje swoją pracę bardzo uczciwie, sumiennie i z wielkim oddaniem oraz poświęceniem ratuje nasze życie i zdrowie.

Niestety, zdarzają się osoby nieuczciwe, które wykorzystują swoją zawodową sytuację i proponują różne zachowania korupcyjne pacjentom lub ich rodzinom w zamian za należną im pomoc medyczną, gwarantowaną przez Konstytucję RP. Takie niegodne zachowanie niektórych osób jest szkodliwe społecznie oraz podważa autorytet całego środowiska pracowników ochrony zdrowia. Dlatego też samorządy zawodowe są zainteresowane zwalczaniem korupcji wśród swoich członków.

Pamiętaj, że osoby wykonujące zawody medyczne (lekarze, pielęgniarki i położne, diagnosty laboratoryjni) dopuszczający się korupcji, poza odpowiedzialnością karną, mogą ponieść również **odpowiedzialność zawodową przed sądami dyscyplinarnymi prowadzonym przez samorządy zawodowe** za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki i deontologii zawodowej oraz za naruszenie przepisów o wykonywaniu danego zawodu medycznego.

Lekarze: każdy może zgłosić korupcję wśród lekarzy do najbliższej okręgowej izby lekarskiej lub Naczelnej Izby Lekarskiej. Sprawy odpowiedzialności zawodowej lekarzy rozpatrują okręgowe sądy lekarskie i Naczelny Sąd Lekarski⁸.

Pielęgniarki i Położne: w przypadku, gdy korupcja dotyczy postępowania pielęgniarek lub położnych, należy zgłosić to do okręgowej izby pielęgniarek i położnych lub do Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych⁹.

Diagności Laboratoryjni: samorząd zawodowy diagnostów laboratoryjnych, reprezentowany przez Krajową Izbę Diagnostów Laboratoryjnych, dysponuje także uprawnieniami umożliwiającymi pociągnięcie członków samorządu do odpowiedzialności przed Sądem Dyscyplinarnym. Przypadki korupcji wśród tej grupy zawodowej należy zgłaszać właśnie do Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych¹⁰.

Sady zawodowe mogą orzec następujące kary:

1. upomnienie,
2. nagana,
3. zawieszenie prawa wykonywania zawodu na okres od 6 miesięcy do 3 lat (wyjątkowo w przypadku diagnostów laboratoryjnych na okres od 12 miesięcy do 5 lat),
4. pozbawienie prawa wykonywania zawodu oraz - wyłącznie w stosunku do pielęgniarek i położnych - zakaz pełnienia funkcji kierowniczych w zakładach służby zdrowia na okres od 1 do 5 lat.

⁸ Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o izbach lekarskich (Dz. U. Nr 30, poz. 158, z późno zm.).

⁹ Ustawa z dnia 19 kwietnia 1991 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 41, poz. 178, z późno zm.).

¹⁰ Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (Dz. U. z 2004 r. Nr 144, poz. 1529, z późno zm.).

GDZIE SZUKAĆ POMOCNYCH INFORMACJI

Poszukując pomocnych informacji, jak się zachować w przypadku zetknięcia się z przypadkami korupcji w ochronie zdrowia, pacjenci mogą kierować pytania do różnych instytucji działających na terenie całego kraju.

Wśród najważniejszych należy wymienić:

1. Biuro Rzecznika Praw Pacjenta (ul. Długa 38/40, 00-238 Warszawa; tel. (022) 635-75-78, strona www.bpp.gov.pl);

W Biurze Rzecznika Praw Pacjenta działa **ogólnopolska bezpłatna infolinia:**

0-800-190-590, czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 9-21,

gdzie można zgłaszać wszystkie przypadki korupcji;

2. Ministerstwo Zdrowia (ul. Miodowa 15, 00-952 Warszawa, tel. (022) 634-96-00, faks: (022) 635-94-07, strona www.mz.gov.pl., e-mail: antykorupcia@mz.gov.pl);
3. **Rzeczników Praw Pacjenta** działających przy Centrali i Oddziałach Wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia:
 - Centrala Narodowego Funduszu Zdrowia (ul. Grójecka 186, 02-390 Warszawa, Aleksandra Piątek, tel. (022) 572-61-55, rzecznikprawpacienta@nfz.gov.pl, strona www.nfz.gov.pl);
 - Dolnośląski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Dawida 2, pokój 15, 50-525 Wrocław, Małgorzata Sadowy-Piątek, tel. (071) 797-91-48/49, rzecznikpp@nfz-wroclaw.pl, tel. informacyjny (071) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16, strona www.nfz-wroclaw.pl);
 - Kujawsko-Pomorski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. J. Słowackiego 3, pokój 6, 85-071 Bydgoszcz, Mariola Tuszyńska, tel. (052) 325-27-37, mariola.tuszynska@nfz-bydgoszcz.pl, tel. informacyjny (052) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16, strona www.nfz-bydgoszcz.pl);
 - -Lubelski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Szkolna 16, pokój 2,20-124 Lublin, Krystyna Domańska, tel. (081) 531-05-45, krystyna.domanska@nfz-lublin.pl, tel. informacyjny (081) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16, strona www.nfz-lublin.pl);

- Lubuski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Podgórna 9B, pokój 5, 65-057 Zielona Góra, Anna Sierżęga, tel. (068) 328-76-76, rzecznik_praw@nfz-zielonagora.pl, tel. informacyjny (068) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16, strona www.nfz-zielonagora.pl).
- Łódzki Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Żeligowskiego 32/34, 90-032 Łódź, Małgorzata Zalewska, tel. (042) 275.-41-40 do 44, rzecznikpp@nfz-lodz.pl, tel. informacyjny (042) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16, strona www.nfz-lodz.pl),
- Małopolski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Batorego 24, 31-135 Kraków, Tomasz Filarski, tel. (012) 298-83-03, t.filarski@nfz-krakow.pl, tel. informacyjny (012) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16, strona www.nfz-krakow.pl),
- Mazowiecki Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Chałubińskiego 8, 00-613 Warszawa, Krzysztof Romanowski, tel. (022) 582-84-15, 582-84-16, rpp@nfz-warszawa.pl, tel. informacyjny (022) 582-84-40 do 43, poniedziałek-piątek, w godz. 8-16, strona www.nfz-warszawa.pl),
- Opolski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Głogowska 37, pokój nr 7, 43-315 Opole, Tadeusz Kaczmarek, tel. (077) 402-01-82, 457-69-76, rpp_kaczmarek@nfz-opole.pl, tel. informacyjny (077) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16, strona www.nfz-opole.pl),
- Podkarpacki Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Zamkowa 8, 35-032 Rzeszów, Jadwiga Woś, tel. (O 17) 860-41-70, rzecznik_praw@nfz-rzeszow.pl, tel. informacyjny (017) 94-88, 0-801-339-903, poniedziałek-piątek, w godz. 8-16, strona www.nfz-rzeszow.pl),
- Podlaski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Pałacowa 3, pokój 1, 15-042 Białystok, Maciej Olesiński, tel. (085) 745-95-76/77, molesinski@nfz-bialystok.pl, tel. informacyjny (085) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16, strona www.nfz-bialystok.pl),
- Pomorski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Podwale Staromiejskie 69, 80-844 Gdańsk, Jadwiga Styczeń, tel. (058) 321-86-29, 321-86-32, rzecznik.praw.pacienta@nfz-gdansk.pl, tel. informacyjny (058) 321-86-26, 321-86-35, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16, strona www.nfz-gdansk.pl)

- Śląski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Kossutha 13, pokój nr 109, 40-844 Katowice, Maria Kukawska, tel. (032) 735-17-07, mkukawska@nfz-katowice.pl, tel. informacyjny (032) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16, strona www.nfz-katowice.pl)
 - - Świętokrzyski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Jana Pawła II 9, pokój 023, 25-025 Kielce, Ireneusz Kędziński, tel. (041) 364-61-06, rzecznik.praw.pacienta@nfz-kielce.pl, tel. informacyjny (041) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16 strona www.nfz-kielce.pl,
 - Warmińsko-Mazurski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Żołnierska 16, pokój 1, 10-561 Olsztyn, Bogusława Leszczyńska, tel. (089) 539-97-93, rzecznik.pp@nfz-olsztyn.pl, tel. informacyjny (089) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16, strona www.nfz-olsztyn.pl),
 - Wielkopolski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Piekary 14/15, pokój 608, 609, 61-823 Poznań, Tomasz Niewiadomski, tel. (061) 850-60-26, 850-60-75, tomasz.niewiadomski@nfz-poznan.pl, tel. informacyjny (061) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16, strona www.nfz-poznan.pl),
 - Zachodniopomorski Oddział Wojewódzki NFZ (ul. Arkońska 45, pokój 4, 71-470 Szczecin, Maria Matusiak, tel. (91) 425-10-52, maria.matusiak@nfz-szczecin.pl, tel. informacyjny (091) 94-88, poniedziałek-piątek, w godzinach 8-16 (091) 464-50-45 informacja całodobowa „Gdzie się leczyć” strona www.nfz-szczecin.pl.
4. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (ul. S. Batorego 5, 02-591 Warszawa, tel. (022) 621-20-20, strona www.mswia.gov.pl)
 5. Centralne Biuro Antykorupcyjne (Al. Ujazdowskie 9, 00-583 Warszawa, tel. (022) 694-75-47, strona www.cba.gov.pl)
 6. Naczelna Izba Lekarska (ul. Sobieskiego 118, 00-764 Warszawa, tel. (022) 559-13-00, strona www.nil.org.pl)
 7. Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych (Al. Ujazdowskie 22, 00-478 Warszawa, tel. (022) 628-34-93, strona www.izbapiel.org.pl)

8. Krajowa Izba Diagnostów Laboratoryjnych (ul. Konopacka 4, 03-428 Warszawa, tel. (022) 741-21-55, strona www.kidl.org.pl)

oraz organizacje pozarządowe zajmujące się szeroko rozumianą problematyką korupcji w ochronie zdrowia:

1. Fundacja im. Stefana Batorego (ul. Sapieżyńska 10a, 00-215 Warszawa, tel. (022) 536-02-00, strona www.batory.org.pl);

2. Helsińska Fundacja Praw Człowieka (ul. Zgoda 11, 00-018 Warszawa, tel. (022) 828-10-08, strona www.hthrpil.waw.pl);

3. Instytut Spraw Publicznych (ul. Szpitalna 5, 00-031 Warszawa, tel. (022) 556-42-60, strona www.isp.org.pl)

4. Europejska Sieć do Spraw Oszustw i Korupcji w Ochronie Zdrowia (158 Avenue de Tervueren 1150 Bruxelles Belgia, tel. 00-32-2739-7507, strona www.ehfcn.org);

5. Transparency International Polska (ul. Ordynacka 9, 00-364 Warszawa, tel. (022) 828-92-43, strona www.transparency.pl);

6. Polski Oddział Banku Światowego (ul. E. Plater 53, 00-113 Warszawa, tel. (022) 520-80-00, strona www.worldbank.org.pl)